

OM DIG

Reglerne om beskyttelse af personlige oplysninger på EUROPA-webstedet findes på:
http://ec.europa.eu/geninfo/legal_notices_en.htm#personaldata

Specifik erklæring om fortrolige oplysninger: De modtagne bidrag vil blive offentliggjort på internettet sammen med bidragsyderens identitet, medmindre bidragsyderen modsætter sig offentliggørelse af personlige oplysninger med henvisning til, at en sådan offentliggørelse ville være til skade for hans eller hendes legitime interesser. I et sådant tilfælde kan bidraget offentliggøres i anonymiseret form. Ellers vil bidraget ikke blive offentliggjort, ligesom der i princippet ikke vil blive taget hensyn til indholdet deri.

1. Angiv venligst dine kontaktoplysninger nedenfor.

Navn	Jens Musum
Organisation	Enova SF
Sted (land)	Norge
E-mail-adresse:	post@enova.no

2. Repræsenterer du en leverandør af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse?

Ja Nej

Hvis ja, hvilken eller hvilke typer tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse udfører du, og i hvilken sektor?

3. Repræsenterer du en lokal myndighed?

Ja Nej

Hvis ja, hvilken eller hvilke typer tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse har du eventuelt ansvar for?

Enova SF ivaretar et statlig ansvar for udbygning av infrastruktur for energi:

- Etablering og drift av infrastruktur for naturgass
- Bygging og drift av infrastuktur for fjernvarme

4. Arbejder du for en organisation, der repræsenterer brugere af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse?

Ja Nej

5. Tilhører du den akademiske verden?

Ja Nej

6. Repræsenterer du en anden type interessent?

Ja Nej

Hvis ja, oplys venligst hvilken type:

Med henblik på at sikre gennemsigtighed opfordres organisationer (herunder f.eks. ngo'er, handelsforeninger og virksomheder) til at formidle relevante oplysninger om dem selv til offentligheden gennem registeret over interesserepræsentanter og tilslutte sig dets [adfærdskodeks](#).

Hvis du er en **registreret organisation**, bedes du angive navn og adresse på din organisation og dit id-nummer i registeret på den første side af dit bidrag:

Dit bidrag vil da blive betragtet som en gengivelse af din organisations synspunkter.

Hvis din organisation ikke er registreret, kan du [registrere dig nu](#). Derefter skal du vende tilbage til denne side for at indsende dit bidrag som en registreret organisation.

Svar fra organisationer, som ikke er registreret, vil blive offentliggjort separat.

DEL A: SPØRGSMÅL OM BEGREBET "TJENESTEYDELSER AF ALMINDELIG ØKONOMISK INTERESSE"

1. Er det helt klart for dig, hvilke aktiviteter der kan betragtes som tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse?

Ja Nej Til dels

Hvis nej, forklar venligst hvorfor, eventuelt med konkrete eksempler:

2. Er du bekendt med nogen tjenesteydelser, som offentlige myndigheder har klassificeret som tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse?

Ja Nej

Hvis ja, bedes du beskrive dem og angive, hvilke forpligtelser til offentlige tjeneste der er knyttet til denne tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse?

Tjenesteforpligtelse for fjernvarme infrastruktur:

- Anlegget skal levere energi til eksterne kunder
- Anlegget forplikter seg til å tilby tilknytning av sluttbrukere i angitt leveringsområde i minimum 5 år etter ferdigstilling, såfremt det etterspørres grunnlast
- Anlegget forplikter seg ovenfor kundene å dekke det totale varmebehovet over hele året (leveringskvalitet)

For naturgass infrastruktur:

- Krav til dimensjonering og teknisk levetid for tekniske installasjoner
- Spesifisert leveringssikkerhet
- Krav til tredjepartsadgang og tariffing
- Miljøkrav, bl.a maks utslipp av klimagasser
- HMS

DEL B: SPØRGSMÅL VEDRØRENDE STATSSTØTTEBEGREBET

I traktatens bestemmelser, som de er blevet fortolket i EU's retspraksis, defineres statsstøttebegrebet samt betingelserne for, hvornår statsstøttereglerne finder anvendelse på tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse.

3. Har du haft problemer med at anvende betingelserne i artikel 107, stk. 1, i [traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde](#) (EUF-traktaten)?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja eller til dels, hvilken eller hvilke betingelser drejede det sig om?

- Økonomisk aktivitet: Ja Nej
- Påvirkning af samhandelen: Ja Nej
- Økonomisk fordel: Ja Nej

- Selektivitet: Ja Nej
- Statsmidler: Ja Nej

4. Har du nogen konkrete eksempler?

DEL C: ANVENDELSE AF ALTMARK-DOMMEN

I sin dom i sagen om Altmark Trans GmbH fastslog EF-Domstolen, at kompensation for offentlig tjeneste ikke udgør statsstøtte efter EUF-traktatens artikel 107, stk. 1, når fire kumulative betingelser er opfyldt.

- For det første skal den modtagende virksomhed faktisk være pålagt at opfylde forpligtelse til offentlig tjeneste, og disse forpligtelser skal være klart defineret.
- For det andet skal de kriterier, der danner grundlag for beregningen af kompensationen, være fastlagt på forhånd på en objektiv og gennemsigtig måde.
- For det tredje må kompensationen ikke overstige, hvad der er nødvendigt for helt eller delvis at dække de udgifter, der er afholdt ved opfyldelsen af forpligtelserne til offentlig tjeneste, idet der skal tages hensyn til de hermed forbundne indtægter og til en rimelig fortjeneste.
- Endelig gælder det, at når udvælgelsen af den virksomhed, der skal have overdraget en forpligtelse til offentlig tjeneste, i et konkret tilfælde ikke gennemføres inden for rammerne af en offentlig indkøbsprocedure, som giver mulighed for at udvælge den tilbudsgiver, der kan levere de pågældende ydelser til de laveste omkostninger for samfundet, skal størrelsen af den nødvendige kompensation fastlægges på grundlag af en analyse af de omkostninger, som en gennemsnitsvirksomhed, der er veldrevet og tilstrækkeligt udstyret til at kunne opfylde de stillede krav til den offentlige tjeneste, ville have ved at opfylde forpligtelserne.

5. Har du haft problemer med at anvende Altmark-betingelserne, særligt med hensyn til den fjerde betingelse?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, beskriv venligst disse problemer. Giv gerne konkrete eksempler:

Første betingelse: Det kan være vanskelig å definere forpliktelsene entydig og klart nok.

Andre betingelse: Kriteriene kan fastlegges på forhånd, men data for beregning av kompensasjon kan ha svært stor usikkerhet.

Tredje betingelse: Avkastning på kapital i henhold til normalavkastning i vedkommende bransje.

Fjerde betingelse: Antar at en direkte beregning av kompensasjonen vil være svært krevende, og metoden er derfor ikke valgt. Alle avtaler er inngått i henhold til offentlig innkjøpsprosedyre.

6. Er du bekendt med situationer, hvor Altmark-dommen er blevet anvendt af nationale domstole eller nationale offentlige myndigheder?

Ja Nej

Hvis ja, angiv gerne flere oplysninger:

Kompensajonsordningen for infratraktur for naturgass ble vedtatt av OED i 2003, basert på Altmark-kriteriene. Jfr brev datert 14.okt 2003 fra OED til ESA.

DEL D: BETINGELSER I BESLUTNINGEN OG RAMMEBESTEMMELSERNE

For at skabe retssikkerhed med hensyn til finansieringen af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse samt sikre lige vilkår mellem alle virksomheder i det indre marked vedtog Kommissionen i 2005 en pakke om tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse for at definere betingelserne for, hvornår kompensation for offentlig tjeneste, som udgør statsstøtte, stadig kan ydes i forbindelse med udførelsen af offentlig tjeneste. I beslutningen fastlægges det navnlig, hvornår kompensation for offentlig tjeneste er forenelig og fritaget for anmeldelse til Kommissionen, mens rammebestemmelserne fastlægger, hvordan Kommissionen vil vurdere al resterende kompensation for offentlig tjeneste, der skal anmeldes til Kommissionen.

I henhold til disse betingelser skal der være en retsakt, der overdrager en virksomhed at udføre en bestemt opgave, og som præcist og korrekt definerer tjenesteydelsen af almindelig økonomisk interesse, der skal være fastlagt parametre for beregning af en passende kompensation, der må ikke foreligge overkompensation, og der skal være truffet foranstaltninger til at undgå overkompensation.

D.1: OVERDRAGELSE

SPØRGSMÅL VEDRØRENDE RETSAKTEN OM OVERDRAGELSE:

7. Er du bekendt med de retlige instrumenter (kontrakter, love, koncessioner osv.), der er blevet anvendt til at overdrage tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse til virksomheder i din sektor/region?

Ja Nej

Hvis ja, er du velkommen til at beskrive disse former for retlige instrumenter:

Eksempel naurgass infrastruktur:

Basert på en offentlig innkjøpsprosedyre inngås en avtale/kontrakt mellom Enova SF (representerer Staten) og tilbyderer / anleggseier. Kontrakten regulerer juridiske, økonomiske og tekniske forhold vedrørende tjenestene som det ytes kompensasjon for.

8. Ved du, om retsakten om overdragelse, eller andet retsgrundlag, som er relevant for din sektor/region, inneholder en præcis og korrekt definition af den tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, der skal udføres?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej eller til dels, forklar venligst og angiv eksempler:

9. Inneholder de retlige instrumenter, du måtte være bekendt med, alle de oplysninger, der kræves i beslutningens artikel 4, herunder:

- arten og varigheden af forpligtelserne til offentlig tjeneste: Ja Nej

- de involverede virksomheder og det omfattede område: Ja Nej

- arten af eventuelle eksklusive eller særlige rettigheder, virksomheden har fået indrømmet:

Ja Nej

- parametrene for beregning, kontrol og revision af kompensationen:

Ja Nej

- de foranstaltninger, der er truffet for at undgå og sikre tilbagebetaling af en eventuel overkompensation:

Ja Nej

10. Mener du, at nogle af disse oplysninger har skabt problemer?

Ja Nej

Hvis ja, forklar venligst hvorfor og giv konkrete eksempler:

11. Har du oplevet problemer med retsakter om overdragelse i forhold til reglerne om statsstøtte og det indre marked?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis ja, forklar venligst hvorfor, eventuelt med konkrete eksempler:

12. Mener du, at overdragelsen af lokale tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, herunder især dem af social karakter, har skabt særlige problemer?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, forklar venligst hvorfor, eventuelt med konkrete eksempler:

D.2: KOMPENSATION

I) SPØRGSMÅL VEDRØRENDE BEREGNING AF OMKOSTNINGERNE OG INDTÆGTERNE VED EN TJENESTEYDELSE AF ALMINDELIG ØKONOMISK INTERESSE

13. Har du haft problemer med beregningen af omkostningerne og indtægterne ved en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, vil du beskrive disse problemer?

Eksempel naturgass:

Tilbydernes fremtidige inntekter er i hovedsak knyttet til salg av gass. Volum og priser er svært usikre faktorer og skaper dermed også usikkerhet ved beregning av kompensasjon. Kompensasjon gis som et engangsbeløp for dekning av framtidige tjenester.

14. Hvis du representerer en virksomhet, der udøver aktiviteter, som både ligger inden og uden for anvendelsesområdet for tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, fører du da særskilte regnskaber?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

15. Har du haft problemer med at føre særskilte regnskaber?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, angiv gerne flere oplysninger:

Enova krever at leverandør av tjenestene fører et prosjektregnskap for etablering og

bygging av infrastrukturaneleggene. Dette fungerer tilfredsstillende.

Kontroll av driftsregnskaper er imidlertid problematisk. Leverandørene er i liten grad istand til å utarbeide separate regnskaper for tjenester av allmenn økonomisk betydning og annen ordinær kommersiell virksomhet

16. Har leverandørene af offentlige tjenesteydelser fået hjælp til at fordele omkostninger og indtægter korrekt og undgå krydssubsidiering mellem aktiviteter/midler, som er tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, og dem, som ikke er?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, angiv gerne flere oplysninger om denne vejledning:

17. Mener du, at de variable og faste omkostninger, der omtales i beslutningen og rammebestemmelserne, er hensigtsmæssige kategorier til fordeling af omkostningerne mellem de forskellige tjenesteydelser?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej, forklar venligst hvorfor:

18. Tages der højde for kvalitet i beregningen af den kompensation, der ydes?

Ja Nej Ikke relevant

II) SPØRGSMÅL VEDRØRENDE RIMELIG FORTJENESTE

Hvis du kender en leverandør af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, som har modtaget kompensation for offentlig tjeneste,

19. vil du da:

- angive, hvorvidt denne kompensation omfattede en rimelig fortjeneste?

Ja Nej

- angive, hvorvidt den rimelige fortjeneste blev beregnet på grundlag af forrentning af egenkapitalen som angivet i beslutningen og rammebestemmelserne?

Ja Nej

- Hvis den rimelige fortjeneste ikke blev beregnet på grundlag af forrentning af egenkapitalen, bedes du forklare, hvorfor der blev anvendt en anden forrentning, og beskrive den anvendte forrentning:

20. Har du haft problemer med at bestemme, hvad en "rimelig" fortjeneste er?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, angiv venligst hvilke:

21. Ved du, hvad den gennemsnitlige forrentning af egenkapitalen i den relevante sektor er?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis nej, hvordan har du da bestemt, hvad en rimelig fortjeneste er?

For Enovas støtteordninger knyttet til energiprojekter i Norge er det på grundlag av faglige bransjeanalyser lagt til grunn en avkastning på 8,0% før skatt. For naturgassprosjekter er det akseptert en noe høyere avkastning, med henvisning til olje- og gassbransjens avkastningskrav som ligger høyere, anslagsvis 12-13 %.

22. Er der i beregningen af den rimelige fortjeneste i dit tilfælde taget hensyn til de produktivetsgevinster, som den pågældende virksomhed opnår?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis ja, forklar venligst hvordan og giv om relevant eksempler på, at der i beregningen af kompensationen er taget hensyn til virksomhedens produktivitet:

D.3: KONTROL MED OVERKOMPENSATION

23. Er du bekendt med de mekanismer til kontrol med overkompensation, der er indført i dit land?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis ja, har eksterne revisorer kontrolleret, at der ikke foreligger overkompensation?

Ja Nej

24. Har du oplevet tilfælde af overkompensation?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis ja, må du meget gerne angive oplysninger om tilbagebetalingen:

25. Har du haft problemer med reglerne om tilbagebetaling af overkompensation?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, i hvilke tilfælde, og hvorfor?

26. I henhold til beslutningens artikel 6 kan overkompensation, der ikke overstiger 10 % af den årlige kompensation (20 % for socialt boligbyggeri), fremføres til det efterfølgende år og fratrækkes den kompensation, der ellers skulle ydes for den periode. Har du haft problemer med anvendelsen af denne bestemmelse?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja eller til dels, forklar venligst hvorfor:

D.4. KONTROL OG ÅRLIGE RAPPORTER

I henhold til beslutningens artikel 7 skal alle oplysninger, der er nødvendige for at fastslå om kompensation, der er ydet, er forenelig med beslutningen, opbevares i mindst 10 år.

27. Findes der et sådant rapporteringssystem i din medlemsstat for de tjenester, du beskæftiger dig med, og i så fald, sikrer det, at disse forpligtelser opfyldes?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

DEL E: SPECIFIKKE KATEGORIER AF TJENESTEYDELSER AF ALMINDELIG ØKONOMISK INTERESSE

I beslutningen fritages kompensation for offentlig tjeneste, der ikke overstiger vise tærskler, fra anmeldelse.

28. Forklar venligst, om du har haft problemer med at klassificere kompensation i følgende kategorier:

- Kompensation på under 30 mio. EUR om året ydet til virksomheder med en årsomsætning på under 100 mio. EUR:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

- Kompensation til hospitaler:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

- Kompensation til virksomheder med ansvar for socialt boligbyggeri:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

- Kompensation for lufttransport til og fra øer med mindre end 300 000 passagerer om året:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

- Kompensation for søtransport til og fra øer med mindre end 300 000 passagerer om året:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

- Kompensation til lufthavne med mindre end 1 000 000 passagerer om året:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

- Kompensation til havne med mindre end 300 000 passagerer om året:

Ja Nej Til dels Ikke relevant

29. Hvilke typer tjenesteydelser er blevet finansieret gennem kompensation for offentlig tjeneste i hospitalssektoren?

30. Hvilke typer tjenesteydelser er blevet finansieret gennem kompensation for offentlig tjeneste i den sociale boligsektor?

31. Mener du, at tærsklerne i beslutningen giver mulighed for forenkling, samtidig med at de sikrer korrekt overholdelse?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej, forklar venligst hvorfor, eventuelt med konkrete eksempler:

32. Mener du, at tærsklerne har opfyldt behovene i de forskellige kategorier:

Ja Nej Til dels

Ja Nej Til dels

Ja Nej Til dels

Hvis nej eller til dels, forklar venligst, hvilke tærskler, der ikke har opfyldt behovene i den respektive kategori, og hvorfor:

33. Mener du, at de kombinerede tærskler på 30 mio. EUR i kompensation og 100 mio. EUR i omsætning har skabt problemer?

Ja Nej Til dels

Hvis ja, forklar venligst, om problemerne vedrører kombinationen af disse tærskler, én af dem eller begge, gerne med konkrete eksempler:

34. Er du bekendt med andre instrumenter end kompensation for offentlig tjeneste (f.eks. direkte støtte til brugere, statens direkte udførelse af tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse osv.), som de offentlige myndigheder bruger til at fremme aktiviteter vedrørende offentlige tjeneste?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis ja, angiv gerne oplysninger om disse instrumenter og de områder, hvor de bliver anvendt:

Energifondet, med egen godkjenning fra ESA (DEC NO 125/06 COL)

DEL F: KONKURRENCE OG SAMHANDEL INDEN FOR FÆLLESSKABET

35. Mener du, at de principper, som beslutningen og rammebestemmelserne er baseret på (navnlig retsakten om overdragelse og fravær af overkompensation), har været

hensigtsmæssige til at sikre lige vilkår mellem virksomheder, der udfører tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, og kommercielle virksomheder samt undgå fordrejning af konkurrencen og samhandelen inden for Fællesskabet?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej, forklar venligst hvorfor:

36. Ydes offentlige tjenesteydelser i din sektor/region af forskellige leverandører?

Ja Nej Ikke relevant

Hvis nej, forklar venligst hvorfor:

37. Mener du, at ydelsen af offentlige tjenesteydelser i din sektor/region slet ikke påvirker samhandelen inden for Fællesskabet eller kun påvirker den i ubetydelig grad?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja, forklar venligst hvorfor. Du må meget gerne give konkrete eksempler for at underbygge dine synspunkter:

38. Mener du, at statsstøttere reglerne om kompensation for offentlig tjeneste i visse tilfælde sætter markedet ud af kraft eller resulterer i andre konkurrencefordrejninger?

Ja Nej Til dels

Hvis ja, forklar venligst hvorfor, og i hvilke tilfælde:

DEL G: FORANSTALTNINGER TIL KORREKT GENNEMFØRELSE AF BESLUTNINGEN OG RAMMEBESTEMMELSERNE

39. Er du bekendt med, om myndighederne i dit land har udarbejdet nogen vejledning om gennemførelsen af beslutningen og rammebestemmelserne?

Ja Nej Ikke relevant

40. Finder du Kommissionens arbejdsdokument om [ofte stillede spørgsmål om anvendelsen af statsstøttere reglerne på tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse](#) nyttigt?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

41. Kender du den [interaktive informationstjeneste](#), hvor man kan få svar på spørgsmål om anvendelsen af Fællesskabets regler på tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse og sociale tjenesteydelser af almindelig interesse?

Ja Nej Ikke relevant

42. Hvis du har indsendt et spørgsmål til den [interaktive informationstjeneste](#), var du da tilfreds med den service, du fik?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej, forklar venligst hvorfor:

43. Mener du, at kendskabet til beslutningen og rammebestemmelserne er tilstrækkeligt, og at de bliver gennemført korrekt?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej, angiv venligst, hvilke interessenter der ikke er godt nok informeret. Hvad tror du, at årsagen til det er?

DEL H: FORSKELLIGT

44. Mener du, at beslutningen og rammebestemmelserne har skabt en passende balance mellem det at udføre offentlige tjenester og skabe lige vilkår mellem virksomheder og på tværs af medlemsstater i det indre marked?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis nej, forklar venligst hvorfor, gerne med konkrete eksempler:

45. Mener du, at der er tilfælde, hvor anvendelsen af Fællesskabets regler på tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse har skabt problemer, som ikke er omtalt i de foregående spørgsmål?

Ja Nej Til dels Ikke relevant

Hvis ja eller til dels, kan du forklare, hvilke regler der har skabt disse problemer, og hvorfor, gerne med konkrete eksempler?

46. Har du andre kommentarer?

Tak for din besvarelse.